

Første Behandling af Forslag til Lov om Afløsning af Tienden.

(Lovforslaget findes i Tillæg A. Sp. 2081—88.)

Sad: Jeg kan naturligvis henholde mig til de Yttringer, med hvilke min ærede Medforslagsstiller (Frederiffen) paa egne og mine Begne indbragte det her foreliggende Lovforslag; men jeg vil dog ikke bestemtindre, inden Forhandlingerne gaa videre, tillade mig med nogle enkelte Ord at yderligere fastslaa det Standpunkt, paa hvilket vi Forslagsstillere staa, og derhos tillade mig med nogle Bemærkninger at give nogle Oplysninger om Hovedindholdet af dette Lovforslag. Det maa være klart, antager jeg, for alle ærede Medlemmer, at vi i een Henseende staa paa det samme Standpunkt, som tidligere har givet Anledning til, at der fra anden Side er indbragt Forslag, vedrørende Tienden, her i Thinget, deri nemlig, at det er ønskeligt overhovedet at komme bort fra al ulige Beskatning paa Jorden her i Landet. Men naar vi ikke bestemtindre ikke have kunnet følge den Vej, som hidtil har været foreslaet og forsvaret, f. Ex. af det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther), som ifjor indbragte et Forslag, sigtende imod en Udjevning af Tienden, og ikke heller have kunnet stemme for den Rest af dette Forslag, som blev indstemt for nogle Uger siden i Præstelønningslovforslaget, saa ligger det deri, at vi af to Grunde ikke kunne tro — idetmindste gjælder det for mit Bedkommende — at det er anbefaleligt eller endogjaa kun forsvareligt at gaa den Vej, som det ærede Medlem og de, der have fulgt ham, hidtil have bragt paa Bane. Den første Grund er den, at vi ikke kunne se rettere, end at de Herrers Forslag, om det end ikke i Formen fremtræder som et Indgreb i Tiendomsretten, saa dog i dets Realitet ikke er meget afvigende herfra. En Tiendomsforringelse fremgaar dog som den virkelige Følge, naar man paalægger ganske enkelte Tiendomme en Beskatning, som de nu engang ikke have havt i en Række Aar, i hvilke disse Tiendomme ere gaaede fra Slægt til Slægt og fra Eier til Eier. Vi kunne ikke

see rettere, end at det at gaa denne Vej er ensbetydende med at forsøge paa at oprette Fortidens Uret ved at gjøre ny Uret imod dem, der tilfældigvis ere Eiere af de hidtil tiendefri Tiendomme. Men den anden Grund er den, at vi ei heller kunne indse, at man ad den Vej kan opnaa det Formaal, man ønsker, at det kan tilveiebringes en ligelig Beskatning paa Tiendommene. Ærede Medlemmer maa jo vel huske paa, at Forholdet her i Landet er ikke alene dette, at der er visse Tiendomme, paa hvilke der hviler Tiendebeskatning, og andre, paa hvilke der ikke hviler en saadan, men at Forholdet ogsaa er saaledes, at, efterat den egentlige, oprindelige Tiende er bleven afløst ved det, hvorom Talen nu gjælder, Tiendevederlaget, er denne Beskatning særdeles ulige for de forskjellige Tiendomme. Det er jo ingenlunde noget yderligt Exempel, jeg nævner, naar jeg siger, at der er visse Steder, hvor Tiendebeskatningen kun udgjør 3 Skiepper Korn pr. Td. Hartkorn, og andre Steder, hvor den gaar op til at være 1 Td. pr. Td. Hartkorn. Men det er dog klart, at der i de nævnte Tilfælde er større Ulighed mellem Tiendebyrden paa saadanne Tiendomme, som dog begge svare Tiende, end imellem Beskatningen paa de Tiendomme, som svare den mindste Tiendeafgift, og Beskatningen paa dem, der slet ikke svare nogen Tiende. Jeg tror derfor ikke, at det ad den Vej, som er foreslaet af det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther) og Andre, overhovedet er muligt at opnaa Formaalet, at faae en ligelig Beskatning paa de forskjellige faste Tiendomme, og jeg tror derfor, det er nødvendigt at gaa den Vej, som vi her foreslaa, nemlig at gaa over til at afløse Tienden paa de Tiendomme, paa hvilke denne Beskatning hviler. Men vil man herefter stride til en Tiendeafløsning, er der atter to Bete at gaa: man kan enten vælge en tvungen Afløsning, som Alle og Enhver skal gaa ind paa, eller ogsaa gaa den Vej, vi have foreslaet, den frivillige Afløsnings Vej. Den tvungne Afløsning har ganske vist et Fortrin, nemlig det Fortrin, at derved bringes hele Tiendebeskatningsagen i en vis begyndset Arrække fuldstændig ud af Verden, men den tvungne Afløsning har ved Siden deraf den store Mangel, at den upaa